GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ב, 2022
מספר השאלון: 34281
שם התלמיד/ה: _____

אזרחות

שאלון 34281

הוראות לנבחן

שימו לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון – (2×7) – 14 נקודות

פרק שני – (2×10) + (1×14) – 34 נקודות

פרק שלישי – (2×13) – 26 נקודות

פרק רביעי – (2×13) – 26 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (14 נקודות)

ענו על שני סעיפים מן השאלות 1–2 (לכל סעיף – 7 נקודות).
אפשר לבחור בסעיף אחד מכל שאלה או בשני סעיפים מאותה השאלה.

1. תחבורה ציבורית בשבת

(14 נקודות)
(ראו בנספח: תחבורה ציבורית בשבת)

א. ציינו והציגו את הזכות שתתממש לדברי שׂרת התחבורה באמצעות התוכנית.
הסבירו כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.

(7 נקודות)

ב. ציינו והציגו את החוק שאליו מתייחסת חברת הכנסת לשעבר בטענתה.
הסבירו כיצד חוק זה בא לידי ביטוי בקטע.

(7 נקודות)

2. הנגשת המקומות הקדושים

(14 נקודות)
(ראו בנספח: הנגשת המקומות הקדושים)

א. ציינו והציגו את חוק היסוד שעליו מתבססים המתלוננים על חוסר ההנגשה של המקומות הקדושים לאנשים עם מוגבלות.
הסבירו כיצד חוק יסוד זה בא לידי ביטוי בקטע.

(7 נקודות)

ב. ציינו והציגו את סוג מנגנון הפיקוח והביקורת (פורמלי או בלתי פורמלי) שבא לידי ביטוי בפעולתו של ארגון "בצלמו".
הסבירו כיצד סוג מנגנון זה בא לידי ביטוי בקטע.

(7 נקודות)

פרק שני (34 נקודות) – שאלות 3–7

בפרק זה יש לענות על שלוש שאלות:
על שתיים מן השאלות 3–7 (לכל שאלה – 10 נקודות),
ועל אחת מן השאלות 8–12 (לשאלה – 14 נקודות).

ענו על שתיים מן השאלות 3–7 (לכל שאלה – 10 נקודות).
כתבו לפחות שניים–שלושה משפטים בכל תשובה.

3. מעמד המיעוטים במדינת ישראל

(10 נקודות)

הציגו שני ביטויים למעמד המיעוטים במדינת ישראל.

(10 נקודות)

4. הזכות לקניין / הזכות להליך הוגן

(10 נקודות)

הציגו את אחת מן הזכויות האלה:

– הזכות לקניין

או:

– הזכות להליך הוגן

(10 נקודות)

5. חקיקת משנה / קביעת מדיניות ויישומה

(10 נקודות)

הציגו את אחד מתפקידי הממשלה:

– חקיקת משנֶה

או:

– קביעת מדיניות ויישומה

(10 נקודות)

6. מדינת לאום יהודית אתנית־תרבותית דמוקרטית

(10 נקודות)

הציגו את העמדה ("החלום") בנוגע לאופייה הרצוי של מדינת ישראל בהיבט הלאומי: מדינת לאום יהודית־אתנית תרבותית־דמוקרטית.

(10 נקודות)

7. עבודת הכנסת במליאה ובוועדות

(10 נקודות)

הציגו שני הבדלים בין עבודת הכנסת במליאה ובין עבודת הכנסת בוועדות.

(10 נקודות)

פרק שני (34 נקודות) – שאלות 8–12

ענו על אחת מן השאלות 8–12, על פי אחד מן האשכולות שלמדתם (14 נקודות).

---

8. אשכול העולם היהודי

(14 נקודות)

אשכול: העולם היהודי

– הציגו שני מאפיינים של החברה החרדית במדינת ישראל.

- הציגו את הֶסדר הסטטוס קוו.
- הסבירו כיצד הסדר הסטטוס קוו מאפשר לממש את אחד המאפיינים של החברה החרדית במדינת ישראל.

9. אשכול תקשורת ופוליטיקה בישראל

(14 נקודות)

אשכול: תקשורת ופוליטיקה בישראל

- הציגו את המושג חופש המידע.
- הציגו את העיקרון הדמוקרטי: עקרון שלטון העם.
- הסבירו כיצד חופש המידע מאפשר לממש את עקרון שלטון העם.

10. אשכול בחירות ומפלגות

(14 נקודות)

אשכול: בחירות ומפלגות

- הציגו את המושג קואליציה רחבה.
- הציגו את העיקרון הדמוקרטי: עקרון שלטון העם.
- הסבירו כיצד קיומה של קואליציה רחבה מחזק את מימוש עקרון שלטון העם.

11. אשכול רשויות מקומיות

(14 נקודות)

אשכול: רשויות מקומיות

- הציגו את המושג ועדה קרואה.
- הציגו את העיקרון הדמוקרטי: עקרון שלטון העם.
- הסבירו כיצד המימוש של עקרון שלטון העם נפגע בעקבות מינויה של ועדה קרואה.

12. אשכול מעורבות אזרחית ופיקוח על רשויות השלטון

(14 נקודות)

אשכול: מעורבות אזרחית ופיקוח על רשויות השלטון

- הציגו שניים מתפקידיו של היועץ המשפטי לממשלה.
- הציגו את העיקרון הדמוקרטי: עקרון הגבלת השלטון.
- הסבירו כיצד אחד מתפקידיו של היועץ המשפטי לממשלה מחזק את עקרון הגבלת השלטון.

פרק שלישי (26 נקודות)

קראו את הקטע שלפניכם, וענו על שתיים מן השאלות 13–15 (לכל שאלה – 13 נקודות).
שימו לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הצגת מושג) ענו על פי מה שלמדתם, ולא על פי הקטע.
בחלק השני של השאלה ענו על פי הקטע.

13. עקרון הסובלנות

(13 נקודות)
(ראו בנספח: קוד אתי לאירועי הספורט)

הציגו את העיקרון הדמוקרטי: עקרון הסובלנות.

הסבירו כיצד נפגע מימושו של עיקרון דמוקרטי זה, על פי הקטע.

(13 נקודות)

14. אחריות מיניסטריאלית

(13 נקודות)
(ראו בנספח: קוד אתי לאירועי הספורט)

הציגו את סוג האחריות: אחריות מיניסטריאלית.

הסבירו כיצד סוג אחריות זה בא לידי ביטוי בקטע.

(13 נקודות)

15. עבריינות פלילית רגילה

(13 נקודות)
(ראו בנספח: קוד אתי לאירועי הספורט)

הציגו את סוג העבריינות: עבריינות פלילית רגילה.

הסבירו כיצד סוג עבריינות זה בא לידי ביטוי בקטע.

(13 נקודות)

פרק רביעי (26 נקודות) – שאלות 16–18

בפרק זה יש לענות על שתי שאלות: על אחת מן השאלות 16–18, ועל אחת מן השאלות 19–20 (לכל שאלה – 13 נקודות).
ענו על אחת מן השאלות 16–18 (13 נקודות).

16. הסכם המים והחשמל עם ירדן

(13 נקודות)
(ראו בנספח: הסכם המים והחשמל עם ירדן)

- ציינו והציגו את הפנייה מבין הפניות לגורמים שונים בהכרזת העצמאות המתממשת בהסכם.

הסבירו כיצד פנייה זו באה לידי ביטוי בקטע.

(13 נקודות)

17. הפחתת המיסים על ייבוא פירות וירקות

(13 נקודות)

(ראו בנספח: הפחתת המיסים על ייבוא פירות וירקות)

– ציינו והציגו את הגישה הכלכלית־חברתית שעליה מתבססת התוכנית של משרד האוצר ומשרד החקלאות.

הסבירו כיצד גישה כלכלית־חברתית זו באה לידי ביטוי בקטע.

(13 נקודות)

18. קלפיות באוויר הפתוח בגרמניה

(13 נקודות)

(ראו בנספח: קלפיות באוויר הפתוח בגרמניה)

– ציינו והציגו את התנאי לקיום בחירות דמוקרטיות שהתממש בהצבת קלפיות באוויר הפתוח בבחירות שנערכו בגרמניה.

הסבירו כיצד תנאי זה בא לידי ביטוי בקטע.

(13 נקודות)

פרק רביעי (26 נקודות) – שאלות 19–20

ענו על אחת מן השאלות 19–20 (13 נקודות).

---

19. הסרת תוכן פוגעני מן האינטרנט

(13 נקודות)

(ראו בנספח: הסרת תוכן פוגעני מן האינטרנט)

הביעו את עמדתכם בעניין זה. הציגו שני נימוקים המתבססים על מושגים מתחום האזרחות – נימוק אחד לעמדתכם ונימוק אחד (אחר) לעמדה המנוגדת.

בכתיבתכם הקפידו על הרכיבים האלה:

א. טענה – הציגו את עמדתכם באופן ברור.

ב. הנמקת עמדתכם – הציגו נימוק לעמדתכם המבוסס על מושגים וידע מלימודי אזרחות.

ג. הנמקת העמדה המנוגדת – הציגו נימוק לעמדה המנוגדת, המבוסס על מושגים וידע מלימודי האזרחות.

20. מינוי שופטים מכל המגזרים

(13 נקודות)

(ראו בנספח: מינוי שופטים מכל המגזרים)

הביעו את עמדתכם בעניין זה. הציגו שני נימוקים המתבססים על מושגים מתחום האזרחות – נימוק אחד לעמדתכם ונימוק אחד (אחר) לעמדה המנוגדת.

בכתיבתכם הקפידו על הרכיבים האלה:

א. טענה – הציגו את עמדתכם באופן ברור.

ב. הנמקת עמדתכם – הציגו נימוק לעמדתכם המבוסס על מושגים וידע מלימודי אזרחות.

ג. הנמקת העמדה המנוגדת – הציגו נימוק לעמדה המנוגדת, המבוסס על מושגים וידע מלימודי האזרחות.

נספח – הקטעים

תחבורה ציבורית בשבת

שׂרת התחבורה הכריזה על תוכנית להפעיל תחבורה ציבורית בשבת בכל רחבי הארץ. לדבריה תוכנית זו חשובה משום שהיא תאפשר גם לאנשים שאין ברשותם רכב פרטי להגיע למקומות מרוחקים ממקום מגוריהם בימי שבת וחג ולא רק בימי חול, ובכך הם יוכלו לממש את זכויות היסוד שלהם.

בתגובה על כך התראיינה חברת כנסת לשעבר בתוכנית רדיו, ובה הביעה את הסתייגותה מן התוכנית להפעיל תחבורה ציבורית בשבת ובחג. היא טענה שאומנם היא מבינה את הצורך בכך, אבל יישום התוכנית עלול לאלץ נהגים יהודים לעבוד בימי שבת וחג שלא כחוק ובניגוד לרצונם.

הנגשת המקומות הקדושים

במדינת ישראל יש עשרות מקומות קדושים לבני דתות שונות. אף על פי שמקומות אלה הם ציבוריים, רובם אינם מונגשים לאנשים עם מוגבלות. כך למשל כאשר אנשים המתקשים בהליכה מבקשים לבקר במקומות הקדושים, הם נאלצים לטפס במדרגות רבות. הטיפוס קשה להם ואף מסכן אותם, והם נאלצים לבקש עזרה. רבים התלוננו על המצב וטענו שהם מרגישים עוגמת נפש והשפלה. היעדר ההנגשה פוגע בזכויות שעוגנו באחד מחוקי היסוד.

ארגון "בצלמו", שהקימו אזרחים כדי להגן על זכויות אדם ולהיאבק באפליה בחברה הישראלית, פנה אל שר הדתות, האחראי למקומות הקדושים, ודרש שיפעל בהקדם להנגשה של מקומות אלה לטובת כלל אזרחי ישראל.

קוד אתי לאירועי הספורט

בזמן האחרון מגרשי הכדורגל הם זירת התרחשות של אירועים חמורים שבהם מעורבים אוהדים המתנגדים לשילובם של שחקנים ממוצא מוסלמי. באחד המשחקים הוכו אוהדים של אחת הקבוצות רק משום שהם עודדו שחקן זר ממוצא מוסלמי שמשחק בקבוצה.
משחק זה נהפך לשיחת היום. אפשר היה לְצַפות שבעקבותיו תוקם ועדה לטיפול באירועים מסוג זה, ואולי מישהו אף ייתבע באופן אישי ויועמד למשפט. אבל ככל הנראה גם הפעם לא יקרה שום דבר מהותי, וזאת בשל כישלון מתמשך בטיפול בתופעת הבריונות בספורט הישראלי.
לכישלון זה שותפים גורמים רבים מאוד, וכולם מנסים להתנער מאחריות ולגלגל את "תפוח האדמה הלוהט" הזה הלאה. היעדר גורם אחד האחראי לנושא פוגע ביכולת לפתור את הבעיה. כך אנחנו נעים מתקרית לתקרית, ללא שום שינוי מהותי בדפוסי ההתנהגות במגרשי הספורט.
לדעתי יש לדרוש משׂר התרבות והספורט, שהוא הממונה על הספורט בישראל, שירים את הכפפה ויפעל לשינוי המצב, כי עליו מוטלת החובה למנוע תופעות כאלה.
אומנם לשר התרבות והספורט אין כלים להשפיע על האופן שבו המשטרה או מועדוני הספורט מטפלים בבעיה, ואף לא לדרוש מבתי המשפט לנקוט ענישה מחמירה יותר, אך לשר יש כמה דרכי פעולה אפשריות כמו למשל יש לו זכות, ולטעמי גם חובה, להפסיק מייד את התמיכה הכספית במשחקי הכדורגל והכדורסל בישראל בשל האלימות. כמו כן עליו לגבש קוד אתי והתנהגותי שיחייב את כל המשתתפים באירועי ספורט בישראל. על השר להקפיא את התמיכה הכלכלית שהמדינה מעניקה לאגודות הספורט עד אשר אגודות אלה יגישו תוכנית למיגור האלימות ויפעילו אמצעים למימוש התוכנית, כגון שימוש במצלמות האבטחה המוצבות בכל היציעים שבמגרשי הספורט. ברור כשמש שאם הנהלת מועדון ספורט מסוימת צריכה לבחור בין עצם הקיום של המועדון, שיובטח בזכות קבלת תקציב מן המדינה, ובין צילום אוהדים אלימים והגשת תביעות נגדם, ההנהלה תבחר לפעול נגד האוהדים האלימים.
ספורט הוא דבר חשוב, הוא ערך, אבל אם הערך נרמס ונהיה תירוץ לבריונות - עדיף שלא יתקיים כלל. לא ראוי לקיים אירועי ספורט באווירה שבה אוהדים נוקטים מעשי בריונות המנוגדים לכללים: פולשים למגרש במהלך המשחק, תוקפים פיזית אוהדים ושחקנים יריבים או משמיעים קריאות גנאי וקללות כלפי שופטים, וכל זאת מתוך שאיפה אישית שלהם לראות את ניצחון קבוצתם. אוהדים אלה טועים אם הם חושבים שבמעשים אלה יצליחו לסייע לקבוצתם לנצח. התנהגות זו היא עילה להפסקת המשחק ואף להפסקת כל משחקי הליגה. מדינת ישראל משקיעה מאות מיליוני שקלים בספורט בישראל. כספי המיסים של כולנו מממנים את אירועי האלימות החמורים שמתרחשים במגרשי הספורט.
אסור לנו להשלים עם התופעה. ודאי שאין שום סיבה שנממן אירועים כאלה מכספי המיסים שלנו.
(מעובד על פי: א' פרבר, "צו השעה: עיצוב קוד אתי לאירועי הספורט בישראל", מקור ראשון, י"ד במרחשוון ה'תשפ"ב, 20/10/2021)

הסכם המים והחשמל עם ירדן

ממשלת ישראל חתמה עם ירדן על הסכם לשיתוף פעולה אזורי במאבק במשבר האקלים ובהתחממות העולמית. על פי ההסכם, ישראל תקים מתקן להתפלת מים ותייצא את המים המותפלים לירדן. בתמורה לכך ישראל תרכוש מירדן חשמל שיופק מאנרגיית השמש וייוצר במתקנים שיוקמו בירדן. ממשלת ישראל רואה בהסכם זה צעד חשוב לחיזוק היחסים בין שתי המדינות, שיתרום לכל תושבי מדינות האזור במאבק במשבר האקלים.

הפחתת המיסים על ייבוא פירות וירקות

משרד האוצר ומשרד החקלאות גיבשו תוכנית כלכלית בנוגע לייבוא תוצרת חקלאית של פירות וירקות. על פי התוכנית, יופחתו המיסים הנגבים כיום על פירות וירקות המיובאים ממדינות אחרות לישראל. תוכנית זו תתרום להגדלת ההיצע של פירות וירקות בישראל, ועל כן היא תתרום להגברת התחרות.

קלפיות באוויר הפתוח בגרמניה

בשל מגפת הקורונה החוק במדינות שונות, ובהן גרמניה, מחייב לעטות מסכה במקומות סגורים. בבחירות שנערכו בגרמניה הוצבו קלפיות גם באוויר הפתוח, כדי לאפשר הצבעה לאזרחים שמסיבות רפואיות או אישיות אינם יכולים לעטות מסכה על פניהם.

הסרת תוכן פוגעני מן האינטרנט

בעת האחרונה הובאה להצבעה בכנסת הצעת חוק הקובעת כי תוכן שהתפרסם באינטרנט ועלול לסכן את שלומו הנפשי של אדם או כרוך בעבירה פלילית, יוסר מן הרשתות החברתיות ומן האינטרנט, אם שופט החליט על כך לאחר שבחן את הסוגיה.
יש חברי כנסת התומכים בהצעת חוק זו, ויש חברי כנסת המתנגדים לה.

מינוי שופטים מכל המגזרים

שאלת אופן מינוי השופטים בישראל היא סוגיה שנויה במחלוקת. בעת האחרונה הועלתה דרישה לחייב את הוועדה למינוי שופטים לְמַנות שופטים מִכל המגזרים ומִכל הקבוצות בחברה בישראל.
יש התומכים בדרישה זו ויש המתנגדים לה.

כל הבגרויות באזרחות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/civics